

Accountantsverslag

Boekjaar 2017

Gemeente Deurne

Inhoudsopgave

	Pagina
Aanbiedingsbrief	3
1. Bestuurlijke samenvatting	4
2. Accountantscontrole	6
3. Kwaliteit verslaggeving	10
4. Financiële positie	11
5. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole	12
6. Overige dienstverlening	15
7. Single Informatie Single Audit (SiSa)	17
8. Landelijke actualiteiten	18

Aan de Gemeenteraad
van de gemeente Deurne

Breda, juni 2018

Betreft: Accountantsverslag 2017

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2017 van uw gemeente afgerond. In dit verslag lichten wij toe welke overwegingen plaats hebben gevonden bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de werkzaamheden die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening.

Wij bedanken de medewerkers van de gemeente Deurne voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van ons accountantsverslag.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly Berk N.V.

drs. R. Opendorp RA
Partner

1. Bestuurlijke samenvatting

Als accountant van uw gemeente hebben wij de controle van de jaarrekening uitgevoerd op basis van de kaders en normen die door de wetgever als ook door u als gemeenteraad aan ons zijn meegegeven.

In dit accountantsverslag doen wij verslag van de uitkomsten van ons onderzoek naar de getrouwheid en de rechtmatige totstandkoming van de lasten en baten en de activa en passiva in de jaarrekening 2017.

In hoofdstuk 2 van dit accountantsverslag gaan wij met name in op die zaken die van belang zijn voor u als gemeenteraad. Wij ondersteunen u daarbij in uw controlerende rol en uw besluitvorming rondom de jaarrekening.

Bij de voorliggende jaarrekening over boekjaar 2017 zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor het aspect getrouwheid als ook voor het aspect rechtmatigheid. Naar aanleiding van de door ons verrichte werkzaamheden hebben wij twee onzekerheden geconstateerd. Eén heeft betrekking op nog te ontvangen BTW en de andere op de uitgaven sociaal domein.

In paragraaf 2.4 en 2.5 wordt ingegaan op begrotingsoverschrijdingen ten aanzien van thema's en investeringskredieten. Er blijken geen lastenoverschrijdingen op thema's, als ook niet ten aanzien van kredieten, op basis van het beleid wat door de raad is vastgesteld.

In paragraaf 2.8 worden de belangrijkste schattingen in de jaarrekening toegelicht. De verwachte levensduur van de activa, de waardering van de voorraden (grondexploitatie), vorderingen en voorzieningen en uitgangspunten bij de VPB zijn akkoord bevonden. De waardering van de transitoria gerelateerd aan Jeugdhulp en WMO zijn onderhanden.

In hoofdstuk 3 gaan wij in op de kwaliteit van het jaarverslag. Als accountant hebben wij op basis van wet- en regelgeving de taak om de jaarrekening te controleren en het jaarverslag te toetsen. In het jaarverslag legt het college verantwoording af over de uitvoering van het beleid en wat bereikt is. Wij hebben vastgesteld dat het beeld van het aan u gepresenteerde jaarverslag niet strijdig is met het beeld van de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat in de jaarrekening van de gemeente Deurne over boekjaar 2017 op de juiste wijze rekening is gehouden met de bepalingen uit de WNT.

1. Bestuurlijke samenvatting

Hoofdstuk 4 gaat in op de financiële positie en het resultaat. Wij constateren dat een positief resultaat na bestemming wordt verantwoord van € 0,3 miljoen ten opzichte van begroot resultaat van € 0,8 miljoen negatief. In de paragraaf “weerstandsvormogen en risicobeheersing” zijn de mogelijke risico’s en financiële positie van de gemeente uiteen gezet. De weerstandsratio voldoet ruim aan de norm zoals gesteld door de raad. De risico’s zijn afgenomen wat met name veroorzaakt wordt door de ontwikkelingen binnen de grondexploitatie. Vanuit onze controle op de grondexploitatie hebben wij geconstateerd dat risico’s goed in beeld zijn waardoor dit aansluit met de zichtbare ontwikkeling.

In hoofdstuk 5 geven wij u inzicht in de bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole. Deze bevindingen hebben betrekking op de grondexploitatie, schatkistbankieren en voorziening GRP. Met name rondom de GRP adviseren wij het GRP te herzien gezien de afwijkingen die ontstaan tussen de werkelijke uitgaven en het beheerplan. Daarnaast constateren wij dat de naleving van het beleid, om bedrag in de voorziening die de 10 miljoen te boven gaan in te zetten om de investeringen direct af te boeken, niet wordt nageleefd.

De gemeente heeft in het kader van de jaarrekening de grondexploitaties geactualiseerd. De uitgangspunten voor deze calculaties hebben wij beoordeeld. We hebben daarbij gelet op het programma, de afzetplanning, de grondprijzen, de parameters de plankosten en de civieltechnische kosten, waarbij we 5 grexten diepgaander hebben bekeken op basis van onze risico-inschatting. Wij constateren dat er sprake is van adequate actualisatie en hebben een aantal aandachtspunten nog meegegeven voor 2018.

In hoofdstuk 6 gaan wij in op een aantal overige onderwerpen waarover wij dienen te rapporteren. Dit betreffen de onafhankelijkheid van ons als accountant, de wijze waarop wij omgaan in onze controle met fraude en onze conclusie ten aanzien van de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

In hoofdstuk 7 rapporteren wij over de uitkomsten van de controle van de SiSa-bijlage.

2. Accountantscontrole

2.1 Dekking en reikwijdte van de controle zijn conform de opdrachtbevestiging

Wij hebben van u de opdracht gekregen om de jaarrekening 2017 van de gemeente Deurne te controleren. In onze vaktechnische opdrachtbevestiging is deze opdracht in detail verder uitgewerkt.

Bij deze controle hanteren wij de in het controleprotocol vastgelegde marges. De maximaal toe te passen marges zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het BADO). U heeft geen lagere marge vastgesteld waardoor wij het wettelijke kader als uitgangspunt hebben gehanteerd. De bij onze controle van de jaarrekening 2017 toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% (€ 934.000) en voor onzekerheden 3% (€ 2.802.000) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves. Onze controle houdt in dat wij niet alle transacties controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden en onrechtmatigheden te ontdekken.

In het accountantsverslag worden fouten en onzekerheden gerapporteerd die de rapportagetolerantie van € 100.000 overschrijden en worden overige bijzonderheden die van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening door uw Raad gerapporteerd.

2.2 Geconstateerde niet-gecorrigeerde afwijkingen en onzekerheden

Naar aanleiding van de door ons verrichte werkzaamheden hebben wij de volgende onzekerheden geconstateerd die de in hoofdstuk 2.1 genoemde rapporteringstolerantie overschrijden:

- Onder de overlopende activa is sprake van een BTW vordering ad € 145.000 uit 2013. Gezien het feit dat overleg met de belastingdienst nog plaats moet vinden en het feit dat dit een oudere vordering is hebben wij deze als onzeker aangemerkt.
- Sociaal domein leidt tot een onzekerheid van € 350.000 in verband met het ontbreken van controleverklaringen ter onderbouwing van de prestatielevering.

2.3 Strekking controleverklaring 2017

Wij zijn voornemens om bij de jaarrekening over boekjaar 2017 een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor het aspect getrouwheid als ook voor het aspect rechtmatigheid waarvan de oordeelparagraaf als volgt luidt:

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van de gemeente Deurne op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeente, zoals opgenomen in het 'Normenkader wet- en regelgeving Deurne 2017'.

2. Accountantscontrole

2.4 Geen (materiële) afwijkingen die in het oordeel moeten worden betrokken in het kader van begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op Artikel 189, 190, 191 en 212 van de Gemeentewet en moeten door de Gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting, via de verordening op het financieel beheer en het controleprotocol.

Het systeem van budgetbeheer en –bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de Gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de Gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de Raad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de kadernota rechtmatigheid die door de commissie BBV is uitgebracht. Een belangrijke inhoudelijke aanvulling betreft de vaststelling, dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat de Raad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. Voorbeelden hiervan zijn: kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid en kostenoverschrijdingen bij open-einde regelingen. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

Daarnaast moet de accountant in het accountantsverslag deze kostenoverschrijdingen, waarvan het College in de jaarrekening aan moet geven dat ze nog dienen te worden geautoriseerd, aan de orde te stellen. Extra lasten die worden gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten, en de Raad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.

Overeenkomstig het controleprotocol 2015-2017 dienen overschrijdingen in het accountantsoordeel te worden betrokken indien deze meer dan 5% van de begrote lasten van het thema bedragen. Wij constateren dat er geen overschrijdingen > 5% hebben plaatsgevonden. Derhalve is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

2.5 Kredietoverschrijding

Naast de beoordeling van de overschrijdingen op de lasten, moeten wij vaststellen of door de gemeenteraad beschikbaar gestelde kredieten zijn overschreden. Overeenkomstig het controleprotocol 2015-2017 dienen overschrijdingen pas in het accountantsoordeel te worden betrokken indien deze meer dan 10% van het afzonderlijke investeringskrediet bedragen met een minimum van € 25.000. Wij hebben geconstateerd dat in 2017 geen sprake is van overschrijdingen die niet aan de gestelde voorwaarden voldoet.

Wij constateren dat er sprake is van relatief omvangrijke openstaande kredieten en een beperkte investering die in 2017 heeft plaatsgevonden. In de jaarrekening wordt niet transparant gemaakt over welke periode de uitvoering van de kredieten is gepland. Wij adviseren dit toe te voegen omdat het overhevelen van ruim 24 miljoen aan kredieten erg omvangrijk is maar het inzicht ontbreekt in hoeverre de uitvoering van deze investeringen al later gepland waren.

2. Accountantscontrole

2.6 Verslaggevingsgrondslagen

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2017 geen vrijwillige wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen.

De wijzigingen van verslaggevingsgrondslagen die het BBV met ingang van 2017 voorschrijft zijn door uw gemeente opgevolgd. Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van uw gemeente.

2.7 Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 is de vrijstelling voor de vennootschapsbelasting (hierna: VPB) voor overheidslichamen vervallen. Voor de gemeente Deurne betekent dit dat zij mogelijk VPB moet afdragen. Door de gemeente is in overleg met een extern adviseur geanalyseerd of sprake is van belastbare activiteiten. De gemeente stelt zich op het voorlopige standpunt dat geen van de activiteiten winstgevend is. Dit onder voorwaarde dat de de verliesgevende projecten met de winstgevende projecten verrekend kunnen worden. Momenteel worden door u in overleg met de extern adviseur werkzaamheden verricht om tot een definitieve vaststelling van de uitgangspunten omtrent vennootschapsbelasting te komen. De definitieve rapportage moeten wij nog van u ontvangen. Het algeheel profiel van de lopende grondexploitaties is fors verliesgevend. Op basis van dit algeheel profiel is het zeer onwaarschijnlijk dat VPB verschuldigd is over 2016 en 2017. Hiermee is de opgenomen positie in de jaarrekening 2017 akkoord.

2. Accountantscontrole

2.8 Schattingen

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening is dat de organisatie schattingen moet maken. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant afwijken van de verwachtingen van het college. Als onderdeel van de controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen beoordeeld.

De belangrijkste schattingen in de jaarrekening zijn:

Belangrijkste schattingen	Beoordeling	Toelichting
Verwachte levensduur voor de materiële vaste activa	Akkoord	De verwachte levensduur voor de verschillende activa categorieën en daarmee de afschrijvingspercentages zijn in lijn met wat gebruikelijk is.
Waardering van voorraden (inclusief grondexploitatie)	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de voorraden (inclusief de uitgangspunten voor verliesvoorzieningen)
Waardering van de vorderingen	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de vorderingen. Wij adviseren u om periodiek de gehanteerde uitgangspunten te toetsen.
Waardering van de voorzieningen	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de voorzieningen. Wij adviseren u om periodiek de gehanteerde uitgangspunten te toetsen.
Waardering transitoria gerelateerd aan Jeugdhulp en WMO	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de opgenomen overlopende posten waarbij geconstateerd wordt dat er sprake is van een maximale onzekerheid van € 350.000 in verband met het ontbreken van controleverklaringen onder de uitgaven.
Vennootschapsbelasting	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de inschatting van de organisatie

3. Kwaliteit verslaggeving

3.1 Diepgang controle jaarverslag

De jaarstukken 2017 bestaan uit het "jaarverslag" en "de jaarrekening". De programmarekening en de paragrafen vormen samen het jaarverslag. In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting zoals in het boekwerk "Jaarrekening 2017" is opgenomen.

Conform de gewijzigde wetgeving voor de accountantscontrole zullen wij het jaarverslag onderzoeken om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening.

3.2 Wet Normering Topinkomens

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) stelt maxima aan de bezoldiging van topfunctionarissen (2017: € 181.000). De bezoldiging van topfunctionarissen in deeltijd of met een aanstelling korter dan 12 maanden in een boekjaar, wordt omgerekend naar een voltijdsbezoldiging. De WNT bevat een openbaarmakingsverplichting van de bezoldiging van topfunctionarissen via de jaarrekening van de organisatie en inzending aan de (vak)minister. Voor andere functionarissen geldt alleen een openbaarmakingsverplichting bij overschrijding van de bezoldigingsnorm.

In de jaarrekening van de gemeente Deurne over boekjaar 2017 is op juiste wijze rekening gehouden met de bepalingen uit de WNT.

4. Financiële positie

4.1 Resultaat boekjaar

Het positieve saldo van baten en lasten vóór bestemming bedraagt in 2017 circa € 0,5 miljoen negatief (begroot: ca. € 3,3 miljoen negatief). De (per saldo) onttrekking aan de reserves bedraagt ca. € 0,8 miljoen (begroot: onttrekking € 2,4 miljoen) waardoor het gerealiseerde resultaat ca. € 0,3 miljoen voordelig bedraagt (2016: € 2,8 miljoen voordelig). Een nadere toelichting op de afwijkingen ten opzichte de gewijzigde begroting is opgenomen in hoofdstuk 2.3 Thema's.

Wij constateren dat er toch nog een vrij forse afwijking is tussen het gerealiseerde resultaat en geprognoseerd. Wij adviseren de oorzaak hiervan te analyseren en na te gaan of er sprake is van "planningsoptimisme" waardoor budgetten te lang vastgehouden worden terwijl al eerder bekend is dat uitvoering in het boekjaar niet (meer) haalbaar is. Dit beeld constateren wij bij meerdere gemeenten. Daarnaast kan het wenselijk zijn jaarlijks middels een raadsinformatiebrief de raad medio december te informeren over de huidige besteding van budgetten. Dit gezien het lange tijdsverloop tussen de laatste bestuur rapportage en de jaarrekening.

4.2 Weerstandsvermogen

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is de financiële situatie uiteengezet. In de paragraaf is tevens opgenomen welke potentiële risico's de gemeente loopt en welk weerstandsvermogen benodigd is ter dekking van deze risico's. De risico's en beschikbare weerstandscapaciteit zijn onderverdeeld naar structurele en incidentele posten. Ultimo 2017 resulteert dit in een benodigd weerstandvermogen van € 2,2 miljoen (2016: € 10,7 miljoen). Deze afname wordt nagenoeg volledig veroorzaakt door de afname van de risico's met betrekking tot de grondexploitaties. Vanuit onze controle op de grondexploitaties hebben wij geen signalen dat risico's niet goed in de analyse betrokken zijn waarmee we veronderstellen dat deze conclusie terecht is getrokken. De weerstandscapaciteit ultimo 2017 wordt door de gemeente berekend op € 14 miljoen (2016: € 14,9 miljoen). De ratio tussen capaciteit en risico is daarmee 6,6. Bij de Kaderbrief 2015 heeft de gemeenteraad als kader gesteld dat het ratio weerstandsvermogen niet lager mag zijn dan 0,6 en dat wordt gestreefd naar een ratio van minimaal 1 in 2019. Er wordt dus voldaan aan de door de gemeenteraad nagestreefde ratio.

5. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

5.1 Beoordeling uitgangspunten

De gemeente heeft in het kader van de jaarrekening de grondexploitaties geactualiseerd. De uitgangspunten voor deze calculaties hebben wij beoordeeld. We hebben daarbij gelet op het programma, de afzetplanning, de grondprijzen, de parameters de plankosten en de civieltechnische kosten, waarbij we 5 grexen diepgaander hebben bekeken op basis van onze risico-inschatting. We hebben op basis daarvan het volgende geconstateerd.

- **Zomer- en herfstbericht vastgoed 2018.** Met de nieuwe rapportagestructuur wordt op een meer toegankelijke wijze inzicht verschaft in de financiële stand van zaken van de grexen en daarmee samenhangende risico's. Wat ons betreft een prima rapportage over de grexen. Aangegeven is: "Naar verwachting sluit de laatste negatieve grondexploitatie in 2033 en daarmee is het saldo begin 2034 nihil." dus de grexpositie wordt de komende jaren afgebouwd. Aandachtspunt: timing en aansluiting rapportages op te actualiseren grexen ten behoeve van de jaarrekening.
- **Programma woningbouw.** Met de harde plannen, waaronder de gemeentelijke grexen, blijft Deurne binnen de vraagprognose van ruim 1.000 woningen. Daarmee is de afzetbaarheid van de harde planvoorraad plausibel. Eventuele toevoegingen vanuit zachte plannen aan grexen zullen zorgvuldig beargumenteerd moeten worden op basis van marktbehoefte en regio-afspraken.
- **Programma bedrijventerrein.** Vraag/aanbod sluit kwantitatief goed op elkaar aan. Uitbreiding van bedrijventerrein Kranenmortel is niet in volle omgang nodig, omdat dit zal leiden tot overcapaciteit. Een deel van Kranenmortel is in regioverband op 'rood' gezet en hiervoor zijn ook geen bedrijventerrein-opbrengsten meegenomen in de grex. De gemeente werkt met de regio nieuwe afspraken uit over de afzetbaarheid van bedrijventerrein.
- **Grondprijzen.** Besloten is dat de standaard-grondprijs voor woningbouw in 2018 met €5/m² verhoogd is tot € 290 /m² in de kern Deurne. Omdat marktconforme grondprijzen altijd maatwerk zijn, ondersteunen we de door de gemeente ingezette lijn om per grex de prijs te onderbouwen op basis van referentietransacties en taxaties van marktconforme prijzen. Dit ook gelet op de prijsstijgingen in de markt.
- **Parameters.** De gemeente hanteert: kostenstijging 2%, opbrengstenstijging 1%, aan grex toe te rekenen rente 3,59% en disconteringsvoet conform voorschrift Cie. BBV 2%. Dit zijn plausibele parameters. Gemeente geeft in de nota Grex 2017 aan: "Na 10 jaar wordt er conform BBV-regelgeving geen stijging van opbrengsten meer opgenomen."
- **Subsidie Spoorzone Middengebied.** Een vanuit het verleden nog opgenomen te ontvangen subsidiepost van €195.100 blijkt niet meer actueel te zijn en zal in de 2018 worden verwijderd uit de grex. Aangegeven is dat dit zonder financiële consequenties voor de getroffen verliesvoorziening kan plaatsvinden, omdat er in de kostenposten geluidwerking en civieltechnisch-onvoorzien nog ruimte is om dit op te vangen.
- **Programma Rijtse Vennen.** Uitgiften programma dure koop zijn een aandachtspunt. Belangrijk om de vraagbehoefte goed te blijven monitoren en te vertalen naar actuele vraaginschatting in 2018.
- **Verlaging grondprijs bedrijventerrein Willige Laagt.** De gemeente verlaagt de grondprijs van €132/m² naar €125/m² op basis van een geactualiseerde taxatie. Dit vanwege de specifieke ligging van dit terrein. Dit is een plausibel uitgangspunt.
- **Onderzoek programma bedrijventerrein Kranenmortel Zuid.** Het zoekgebied Kranenmortel Zuid is 23 ha groot, hiervan heeft de gemeente 18 ha in eigendom. Deze 18 ha zit in de grex Kranenmortel, waarbij als uitgifte bedrijventerrein 3,6 ha is geraamd op basis van de huidige vraaginschatting en regio-afsprak. De overige 14,4 zijn in de grex meegenomen (maar tegen een veel lagere agrarische uitgifteprijs), die in het laatste jaar van de exploitatie terug geleverd worden naar de algemene dienst (MVA). Op dit moment loopt onderzoek en worden in regioverband nieuwe afspraken gemaakt. Doorvertaling naar de grex van de nieuwe afspraken, en daarmee samenhangend ook naar het plankostenbudget, is een aandachtspunt voor 2018.
- **Tussentijdse winst en prijzen bedrijventerrein Binderen Zuid.** De tussentijdse winst van ca. € 470.000 is conform uitgangspunten BBV genomen. De geraamde grondopbrengsten zijn aannemelijk, maar aandachtspunt voor 2018 is de nadere onderbouwing prijzen 'moeilijker' verkoopbare kavels, door bijvoorbeeld een update taxatie van de marktwwaarden kavels.

5. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

5.1.1 Winstneming Grondexploitatie

Op basis van zowel het realisatie- als het voorzichtigheidsbeginsel, moet naar rato van de voortgang van de grondexploitatie tussentijds winst wordt genomen.

Commissie BVV heeft in de notitie grondexploitaties de volgende voorwaarden gesteld op grond waarvan vastgesteld kan worden of er voldoende zekerheid is om tussentijdse winst te nemen:

1. Het resultaat op grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond(of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Wij constateren dat de gemeente deze regels toepast en, voor zover er nog onzekerheid bestaat over kosten- of opbrengstenposten, een gewogen risico-afslag voor project specifieke risico's toegepast, in lijn met de verslaggevingsregels.

5.1.2 Verliesvoorziening

De totale boekwaarde heeft ultimo 2017 een stand van ca. € 65,4 mln.

Totaal saldo positieve grexen ca. € 3,4 mln.

Totaal saldo negatieve grexen, ofwel de totale verliesvoorziening ca. € 33,3 mln. (op basis van netto contante waarde per 1-1-2018)

De verliesvoorziening heeft in belangrijke mate betrekking op de projecten

- Spoorzone – Middengebied ca. € 9,03 mln. (totaal Spoorzone € ca. 16,1 mln.)
- De Rijtse Vennen ca. € 2,91 mln.
- Kranenmortel Zuid ca. € 3,66 mln.
- Willige Laagt ca. € 0,94 mln.

5.2 Overschrijding schatkistbankieren

Er is sprake geweest van een overschrijding in verband met schatkistbankieren in kwartaal vier.

Op basis van de kadernota rechtmatigheid dienen wij deze overschrijding te rapporteren, maar weegt deze niet mee in het accountantsoordeel inzake de rechtmatigheid. De overschrijding heeft betrekking doordat tijdens afwezigheid in de kerstvakantie geen overboeking naar de rekening van de staat heeft plaatsgevonden. Wij adviseren na te gaan om automatische afroaming in te richten waardoor de naleving niet afhankelijk is van beschikbaarheid van medewerkers.

5. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

5.3 BTW

Wij constateren dat onder de overlopende activa nog sprake is van een BTW vordering uit 2013. Gezien het tijdbestek tussen jaar waarop de BTW betrekking heeft en het feit dat overleg met de belastingdienst nog plaats moet vinden achten wij de waardering van deze vordering onzeker en wegen dit zo mee in ons oordeel.

5.4 Voorziening GRP

Door de gemeenteraad is 26 mei 2015 besloten de voorziening GRP te maximaliseren tot € 10 miljoen en het surplus in te zetten om investeringen versneld af te boeken. Het surplus van 2015 (€ 0,55 miljoen) is aangewend in 2016. Het besluit van de gemeenteraad wordt gevolgd. Ultimo 2016 bedroeg de voorziening GRP € 10,8 miljoen. Het surplus van € 0,8 miljoen betreft het (positieve) verschil tussen het begrote en het gerealiseerde resultaat. Hiermee is in de aanwending geen rekening gehouden. Om het besluit van de gemeenteraad navolging te geven, adviseerden wij u voorgaand jaar om wederom het surplus in 2017 in te zetten om investeringen versneld af te boeken.

Wij constateren dat hieraan geen opvolging is gegeven door de organisatie waardoor ultimo 2017 een surplus van € 1,24 miljoen is ontstaan. Wij adviseren de organisatie om meer aandacht te besteden aan de uitvoering van het door de raad vastgestelde beleid op de aspect. Feitelijk is nu de voorziening en de materiële vaste activa hoger weergegeven dan op basis van beleid zou moeten.

Daarnaast constateren wij dat er sprake is van 2 voorzieningen voor riolering. De ene voorziening wordt gevormd vanuit de lagere kapitaallasten dan begroot. Op basis van het BBV en de notities van de commissie BBV zien wij geen noodzaak om hier een afzonderlijk voorziening voor te vormen. Wij adviseren u deze voorzieningen samen te voegen om hiermee voldoende zicht te houden op de totale voorziening riolering die er is.

Ten aanzien van de kosten ten behoeve van de exploitatie riolering en de kosten die in het GRP waren opgenomen constateren wij dat deze redelijk uiteen lopen. Daarnaast constateren wij dat de werkelijke kosten (waaronder de apparaatskosten) ook nog eens afwijken van de begroting. Naar onze mening is dit aanleiding dat het GRP moet worden herzien om hiermee een betere benadering van de werkelijke kosten te krijgen. Wij adviseren de organisatie dit actiepoint op te pakken bij de actualisatie die voor 2018 is gepland.

5.5 Panden ten behoeve van verkoop

Wij constateren dat besloten is om het voormalig politiebureau te verkopen. Conform notitie materiële vaste activa dient het object dan als voorraad te worden geregistreerd en niet als materiële vaste activa. Deze herrubricering is niet in de jaarrekening verwerkt (300.000). Gezien het een herrubricering betreft en geen effect heeft op het resultaat / eigen vermogen betrekken wij deze correctie niet in ons oordeel.

5. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

5.6 Decentralisaties

Algemeen

In 2015 is het takenpakket van de gemeente als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein flink uitgebreid. Voor de uitvoering van deze taken heeft de continuïteit van de zorgverlening voorop gestaan. Vanaf medio 2016 worden de digitale declaraties via IWMO ingediend. In de sector is de afgelopen periode veelvuldig gecommuniceerd over de verantwoording inzake het sociaal domein.

Ten aanzien van levering van zorg is het nog mogelijk om te steunen op de controleverklaringen van zorgaanbieders bij geleverde zorg. In de toekomst gaat dit mogelijk vervallen als er geen verklaringen meer worden verstrekt. Belangrijk is om tijdig de transitie te maken om over de gehele populatie zelfstandig de prestatielevering vast te stellen. Wij adviseren om met GR Peelgemeenten in overleg te gaan om onafhankelijk van deze controleverklaringen komend jaar werkzaamheden te verrichten dat zorg feitelijk geleverd is. Dit zodat het in de toekomst geen gevolgen heeft mochten er geen controleverklaringen meer verstrekt worden. Voor zover geen controleverklaringen worden verkregen van instellingen heeft de organisatie toereikende controlewerkzaamheden verricht om dit risico te ondervangen.

Situatie decentralisaties Deurne

De belangrijkste onzekerheid die in 2017 is geconstateerd uit de controle van GR Peelgemeenten heeft betrekking op het ontbreken van (gewaarmerkte) productieverantwoordingen / controleverklaringen vanuit zorgleveranciers. Hierdoor is een deel van de lasten niet onderbouwd met prestatieleveringen. Deze onzekerheid hebben wij in ons oordeel betrokken en leidt niet tot een ander oordeel aangezien de onzekerheden niet materieel zijn. Naar onze mening moet GR Peelgemeenten onderzoeken of dit instellingen zijn waar komend jaar mogelijk ook geen gegevens van verkregen gaan worden omdat dit in de onderlinge afspraken zo is opgenomen. Als dit zo is dan dient vanuit GR Peelgemeenten onderzocht te worden op welke wijze alsnog zekerheid kan worden verkregen over deze uitgaven.

Ten aanzien van de PGB's constateren wij dat de SVB een afkeurende verklaring bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en WMO heeft ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten. GR Peelgemeenten heeft om die reden zelfstandig onderzocht of de kosten nauwkeurig en rechtmatig verantwoord zijn.

Dit onderzoek heeft ons voldoende zekerheid gegeven dat de prestatie is geleverd en de betalingen rechtmatig zijn.

6. Overige dienstverlening

6.1 Onafhankelijkheid van de accountant

Baker Tilly Berk heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly Berk. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly Berk en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly Berk en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel;
- rotatie van externe accountants op de opdracht.

Wij zijn van mening dat wij in relatie tot uw organisatie onafhankelijk, in overeenstemming met de ViO (Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants), hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

6.2 Fraude

Bij de uitvoering van de werkzaamheden hanteren wij onder andere de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) 240. "De verantwoordelijkheid van de accountant voor het onderkennen van het risico van fraude in het kader van de controle van financiële overzichten".

Het College is primair verantwoordelijk voor de preventie van fraude. Het College is verantwoordelijk voor een cultuur van eerlijkheid en ethisch verantwoordelijk gedrag. Zij dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude zo veel mogelijk te beperken, zodat de integriteit van de financiële verslaggeving is gewaarborgd.

Tijdens de controle van de jaarrekening inventariseren wij de frauderisico's binnen uw organisatie en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en ontdekken van fraude. Tijdens de beoordeling bleek ons dat binnen uw organisatie reeds de nodige aandacht wordt besteed aan de onderwerpen fraude en integriteit. U heeft aangegeven belang te hechten aan een adequate beheersing van frauderisico's. Wij hebben geen leemten geconstateerd vanuit onze controle.

Volledigheidshalve wijzen wij erop dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude.

6. Overige dienstverlening

6.3 Geautomatiseerde gegevensverwerking

Wij onderzoeken de geautomatiseerde gegevensverwerking in opzet en bestaan voor zover wij dat noodzakelijk achten in het kader van de controle van de jaarrekening. De accountantscontrole kan daarom leiden tot andere constatering en dan wanneer een gericht onderzoek naar de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zou plaatsvinden. Hierbij zijn de hierna vermelde bijzonderheden geconstateerd:

Waarborgen functiescheiding in Civision Middelen

Om ingerichte functiescheiding in uw organisatie te waarborgen, is het onder meer van belang dat wachtwoorden voor inloggen op applicaties voldoende afscherming bieden. Daar hoort onder meer bij dat wachtwoorden periodiek worden gewijzigd. Daarmee herhalen wij onze waarneming van het vorige controlejaar. Wij adviseren u om sterkere wachtwoordeisen in te stellen op de applicatie, met minimaal een periodieke afgedwongen wijziging van gebruikte wachtwoorden. Een gebruikersvriendelijke manier om dit te doen is om de inlog op de applicatie te koppelen aan de inlog op het netwerk (single sign on). Daarmee hoeven gebruikers maar één keer aan te melden en kunt u profiteren van de reeds effectieve ingestelde wachtwoordeisen op netwerk-niveau.

U hebt in 2017 stappen gezet om de functiescheiding te tussen verschillende rollen te verbeteren. Dit heeft onder andere geresulteerd in het opstellen van een autorisatiematrix voor Civision Middelen, zodat de gewenste functiescheiding na implementatie ook in de applicatie wordt geborgd. U bent van mening dat hiermee de maximaal haalbare functiescheiding is gerealiseerd. Voor de applicatie Squit is een applicatiebeheerder benoemd die niet gepositioneerd is op dezelfde afdeling en geen andere dan beheertaken uitvoert in Squit, waarmee de gewenste functiescheiding op dit gebied wordt gerealiseerd.

7. Single Information Single Audit (SiSa)

SiSa bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten, Artikel 5 lid 4, dienen wij te rapporteren over de fouten en onzekerheden van de SiSa regelingen.

Code	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	Niet van toepassing	€ 0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2017 (OAB)	Niet van toepassing	€ 0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
E26	Regeling eenmalige uitkering spoorse doorsnijdingen	Niet van toepassing	€ 0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2017	Niet van toepassing	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_Totaal 2016	Niet van toepassing	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2017	Niet van toepassing	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
SZW G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2016	Niet van toepassing	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling

8. Landelijke actualiteiten

In dit hoofdstuk nemen wij actuele ontwikkelingen op die spelen binnen de lokale overheid.

Bij onze controle hebben wij onderstaande punten niet in alle gevallen specifiek beoordeeld of toegepast op uw organisatie. Wij zijn vanzelfsprekend bereid om met u van gedachten te wisselen over de gevolgen en beantwoording van mogelijke vraagstukken voor uw organisatie.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

8.1 Wijzigingen BBV

8.1.1 Winstneming naar rato van de voortgang op Bouwgronden in exploitatie

8.1.2 Notitie Materiële vaste activa

8.1.3 Gebeurtenissen na balansdatum

8.2 Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)

8.3 De koepelvrijstelling voor samenwerkingsverbanden

8. Landelijke actualiteiten

8.1 Wijzigingen BBV

In 2017 zijn meerdere wijzigingen in het BBV ingegaan. Voorbeelden hiervan zijn de beleidsindicatoren, notitie rente, notitie overhead en de invoering van de taakvelden. Informatie over deze wijzigingen hebben wij reeds eerder aan u gecommuniceerd. In deze paragraaf gaan wij in op aangekondigde wijzigingen vanaf 2018 en nadere duiding over reeds uitgebrachte regelgeving.

8.1.1 Winstneming naar rato van de voortgang op Bouwgronden in exploitatie

De commissie heeft in maart 2018 in een aparte notitie een nadere toelichting gegeven over de (verplichte) toepassing van winstneming naar rato van de voortgang op Bouwgronden in exploitatie. In de huidige praktijk wordt nog veel gebruik gemaakt van winstneming bij afronding van het project. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is verplicht wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

In de nadere uitleg tussentijds winstnemen 2018 (ingangsdatum 2017) is specifiek ingegaan op de betrouwbare inschatting en de realisatie van opbrengsten.

Betrouwbare inschatting:

Het verantwoorden van winst is het noodzakelijk dat voldoende zekerheid bestaat over het (verwachte) resultaat van de grondexploitatie, ofwel het resultaat moet op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Het gaat hierbij niet om het hebben van zekerheid over alle aspecten die bij het uitvoeren van grondexploitatie spelen en macro ontwikkelingen die zich kunnen voordoen. Aan schattingen kleven in alle gevallen inherente onzekerheden. Uitgangspunt is het hebben van een degelijke onderbouwing van de schattingen voor de te verrichten werkzaamheden, te maken kosten en te realiseren opbrengsten in overeenstemming met de specifieke invulling van het grondexploitatiecomplex.

Voortgang:

Naar rato van de voortgang van het project wordt tussentijds winst verantwoord. Hierbij wordt voor wat betreft de berekeningsmethodiek en de planinhoudelijke uitgangspunten niet afgeweken van de grondexploitatie of herziening zoals deze tot en met het verslagjaar door de raad zijn vastgesteld. De voortgang wordt berekend naar de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie. Hiermee wordt de totale winst over de individuele grondexploitatie opgedeeld/toegerekend aan de reeds verkochte kavels. Indien er nog geen gronden zijn verkocht is er nog geen sprake van gerealiseerde winst.

8. Landelijke actualiteiten

8.1.2 Notitie Materiële vaste activa

In december 2017 is de notitie Materiële vaste activa van de Commissie BBV uitgebracht. Deze notitie treedt direct in werking en moet daarom voor een belangrijk deel al in de jaarrekening 2017 verwerkt worden. Een ander deel treedt vanaf 2018 in werking. De inhoud van de notitie betreft vooral een nadere uitwerking en samenvatting van eerder uitgebrachte notities met betrekking tot software, investeringen, onderhoud kapitaalgoederen en waardering van vastgoed. In de notitie zijn meerdere stellige uitspraken opgenomen. De volgende bepalingen zijn in de notitie opgenomen:

- Investerings in maatschappelijk vastgoed die in 2017 (of later) gereed komen, moeten met ingang van 1 januari 2017 geactiveerd worden. Dit betekent dat 'lopende' investeringen die per 31 december 2016 nog niet waren afgerond voor de bedragen die in 2017 zijn uitgegeven geactiveerd moeten worden (2017);
- De verkoopopbrengst en het afboeken van de boekwaarde bij desinvestering/verkoop worden beide afzonderlijk verantwoord en mogen niet met elkaar worden verrekend (2017);
- Met betrekking tot uitgevoerd onderhoud is in de notitie nadere duiding opgenomen over de verschillen tussen klein onderhoud (ten behoeve van instandhouding) en groot onderhoud (levensduur verlengend) en vervangingsinvesteringen. Een beheerplan voor onderhoud moet recent worden bijgesteld, hiervoor is een maximum van vijf jaar aan gekoppeld (2018);
- Voor achterstallig onderhoud (waarbij sprake is van onveilige situaties of kapitaalvernietiging) moet een voorziening worden gevormd. Als de gemeente over onvoldoende middelen beschikt is het toegestaan om het achterstallig onderhoud binnen een termijn van maximaal vier jaar in te lopen (2018).

8. Landelijke actualiteiten

8.1.3 Gebeurtenissen na balansdatum

In maart 2018 is de aangepaste notitie van de gebeurtenissen na balansdatum gepubliceerd. Dit is een update van de notitie uit 2008. De notitie bevat primair een verbeterde toelichting van de bestaande regelgeving welke ook beter aansluit bij de regelgeving voor ondernemingen.

Gebeurtenissen na balansdatum worden onderscheiden in twee soorten:

- a. gebeurtenissen die informatie verschaffen over omstandigheden die bestonden op de datum van de jaarrekening; en
- b. gebeurtenissen die informatie verschaffen over omstandigheden die ontstaan zijn na de datum van de jaarrekening.

In het tijdspad van opstellen en vaststellen van de jaarrekening moeten gunstige en ongunstige gebeurtenissen, die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum, altijd in de jaarrekening worden verwerkt als deze onontbeerlijk (materieel) zijn voor het inzicht van de raad bij de vaststelling van de jaarrekening en het jaarverslag. Schematisch ziet dat er als volgt uit:

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum maar pas ná vaststelling van de jaarstukken blijken, worden in de begroting van het lopende jaar verwerkt.

8. Landelijke actualiteiten

8.2 Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)

Met ingang van 1 januari 2020 zal niet langer het ambtenarenrecht zoals we dat nu kennen van toepassing zijn, maar het reguliere arbeidsrecht.

De ambtelijke status verdwijnt niet. Iedere medewerker in dienst van een overheidswerkgever blijft ambtenaar. De overheid is er voor het algemene belang. Daarom blijven de speciale regels voor ambtenaren bestaan. Deze komen te staan in een nieuwe Ambtenarenwet met daarin regels voor ambtenaren, bijvoorbeeld over:

- geheimhoudingsplicht;
- verbod om giften aan te nemen;
- de plicht andere functies te melden.

Wat verandert er wel? We hebben het straks niet meer over aanstellingen, maar over dienstverbanden en arbeidsovereenkomsten. Voor ambtenaren gaat het private arbeids- en ontslagrecht gelden.

- Dit betekent dat een ambtenaar bij onenigheid met zijn werkgever of bij ontslag naar de kantonrechter gaat. Hij kan niet langer in bezwaar bij de eigen werkgever en in beroep bij de bestuursrechter. Voor ontslag moeten het UWV of de kantonrechter toestemming geven. De procedure bij ontslag verandert dus, maar de werkgever moet nog steeds een goede reden hebben voor ontslag. Net als onder het ambtenarenrecht.
- Het voeren van functionering – en beoordelingsgesprekken met medewerkers wordt van groter belang voor de ontwikkeling en het goed laten functioneren van medewerkers, of anderzijds het kunnen ontslaan van medewerkers, mits deze gesprekken zorgvuldig worden vormgegeven en gehouden.
- Ook het hebben van goede functieomschrijvingen helpt medewerkers om goed te kunnen functioneren: wat wordt er van hen verwacht, zowel in attitude als in taken. Veranderen er functies met de invoering van de WNRA? Worden deze aangepast in de functieomschrijvingen?
- Begrippen als goed werkgever- en goed werknemerschap doen hun entree met de invoering van de WNRA.
- Ook zullen er andere regels gaan gelden met betrekking tot verzuim en arbeidsongeschiktheid.
- Aanpassing van uw huidige contracten/aanstellingen kan benodigd zijn. Dat kan middels nieuwe arbeidsovereenkomsten, maar ook middels bijvoorbeeld een addendum of een informatieve brief.
- Ten slotte zullen de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in beginsel niet door de nieuwe wet veranderen. Salaris, eindejaarsuitkering of vakantiedagen blijven in de arbeidsovereenkomst zoals ze zijn. In nieuwe cao's kunnen werkgevers en vakbonden wijzigingen in de arbeidsvoorwaarden afspreken. Komt er een (nieuwe) collectieve arbeidsovereenkomst (cao) waaraan u -al dan niet vrijwillig- deelneemt, of prefereert u een (eigen) aanvullende arbeidsvoorwaardenregeling?

Het is goed om voor 1 januari 2020 op de hoogte te zijn van alle gevolgen die de WNRA met zich meebrengt. Mocht u hier meer over willen weten, of wilt u meer weten over de aanpak, neemt u dan gerust contact met ons op.

8. Landelijke actualiteiten

8.3 De koepelvrijstelling voor samenwerkingsverbanden

Bij samenwerking tussen gemeenten of tussen gemeenten en andere instellingen moet altijd aandacht worden besteed aan de btw. Veel samenwerkingsverbanden van gemeenten maken gebruik van de btw-koepelvrijstelling, ook wel samenwerkingsverbandvrijstelling genoemd. De koepelvrijstelling voorkomt dat een samenwerkingsverband btw moet berekenen op de diensten die zij voor haar leden verricht.

Recent is de koepelvrijstelling meerdere malen in het nieuws geweest vanwege wijzigingen in de reikwijdte ervan. Gemeenten en samenwerkingsverbanden moeten vaststellen of deze wijzigingen invloed hebben op hun eigen btw-positie.

8.3.1 Koepelvrijstelling

De koepelvrijstelling voorkomt dat het samenwerkingsverband btw in rekening moet brengen voor haar dienstverlening aan de gemeenten. Dit is gunstig indien de gemeenten slechts een deel van de btw op inkopen in aftrek kunnen brengen of kunnen compenseren via het btw-compensatiefonds (BCF). Om de koepelvrijstelling toe te mogen passen, moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan:

- De deelnemers van het samenwerkingsverband verrichten prestaties die zijn vrijgesteld van btw of waarvoor zij geen ondernemer zijn;
- Het samenwerkingsverband verleent de diensten aan haar deelnemers;
- De deelnemers betalen een vergoeding die hun aandeel in de gezamenlijke uitgaven weerspiegelt;
- De deelnemers gebruiken de diensten van het samenwerkingsverband voor de activiteiten waarvoor zij geen ondernemer zijn (overheid, onbelast) of die zijn vrijgesteld van btw;
- Toepassing van de koepelvrijstelling mag niet leiden tot verstoring van de concurrentieverhoudingen. Daarom zijn ook diverse diensten uitgesloten van de koepelvrijstelling. Voorbeelden hiervan zijn het verzorgen van de loon-, salaris-, grootboek- en financiële administratie, het ter beschikking stellen van personeel en ICT-diensten.

In de praktijk bleek dat de koepelvrijstelling bij ambtelijke fusies niet kon worden toegepast. De deelnemende gemeenten gebruiken de diensten van het samenwerkingsverband in dat geval niet alleen voor overheidsactiviteiten en btw-vrijgestelde activiteiten gebruiken, maar ook voor btw-belaste activiteiten. En dat is volgens de letter van de wet niet toegestaan. Daarom keurde de staatssecretaris van Financiën in februari 2016 goed dat samenwerkingsverbanden de koepelvrijstelling mogen toepassen in het geval van een ambtelijke fusie. Hieraan verbond de Staatssecretaris de voorwaarde dat de gemeenten de diensten van het samenwerkingsverband voor minimaal 70% gebruiken voor hun overheidsactiviteiten en btw-vrijgestelde activiteiten. Met andere woorden: als de gemeenten niet meer dan 30% btw-belaste activiteiten verrichten, dan is de koepelvrijstelling van toepassing. Aan deze voorwaarden voldoen alle gemeenten.

8.3.2 Einde verruimde koepelvrijstelling

In een brief van 15 september 2017 kondigde de staatssecretaris van Financiën aan de verruimde toepassing van de koepelvrijstelling per 1 januari 2018 te beëindigen. Vanaf die datum gelden weer de voorwaarden zoals hiervoor beschreven. Dit raakt gemeenten die vanwege een ambtelijke fusie samenwerken en de koepelvrijstelling hiervoor toepassen. Deze gemeenten moeten bezien hoe ze de kostenverhoging op de ambtelijke samenwerking gaan opvangen.

Contactgegevens:

drs. R. (Rik) Opendorp RA
Partner
M: 06 – 10 09 04 64
E: r.opendorp@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly Berk N.V.
Bijster 55
Postbus 3814
4800 DV Breda
T: 076 – 525 00 00